

L'erer és un 'garbell per a porgar el gra a l'era, després de la batuda; es recolzava en una branca forçada, dita *eredores*, *eredors*, *eretjadors*, *forquetes* o *puntals*, segons les poblacions'.

Garbell (s. XIV) prové de l'àr. GIBBĀL (pron. *guerbell*), pres del llat. CRIBĒLLUM, der. dim. de CRIBRUM (var. *garbei* 42, amb iodització ultracorrecta; alg. *galbel* 85, per lambdacisme de la ròtica i despalatalització de la [ʎ] final); *garbella*, per feminització; *garbell de sement* 22, 23, que "té un [rətʃ'at] més petit i només servia per a garbellar la llavor de l'altre any" 23 (*sement* 'llavor' < llat. SEMĒNTEM). El llat. CRIBRA (pl. col·lectiu de CRIBRUM, com FOLIA, de FOLIUM) va donar *criva* (com FOLIA va donar *fulla*), amb la var. sonoritzada *griva* (i el dim. *griveta* 155, 159) i els der. *crivell* (cf. oc. *crivèl*) (var. dim. *crivellet* 118), *crivó* 128 i la forma feminitzada, *crivella* 4, 6; *crible* 1 ← fr.; *cliba* 164 ← cast. *criba*, amb intercanvi *r = l*.

La resta de significants tenen com a motivació:

1) el 'lloc on es garbella': *erer* (pron. [a]rer, en cat. occ., s. XIV), der. de *era* (< AREA 'plaça, pati, era', a través de *ARIA, *AIRA, *EIRA), amb la var. femenina *erera*, el dim. *erereta* 125 i l'arcaisme *airala* 98, format sobre *aira*, encara viu en arag. (*Endize*), més el suf. -al 'relatiu a' i que conviu amb *eral*;

2) la 'matèria de què està fet l'erer': *sedàs* 35, 47, 62, 68, del llat. vg. [CRIBRUM] SETACIUM, der. probablement de SAETA 'cerra d'animal; llinya de la canya de pescar' (cf. oc. *sedatz*, fr. *sas*, it. *staccio*, cast. *cedazo*); s'hauria operat una metonímia *erer* i *cerra* a través de 'garbell fet de cerres d'animal'; *pellenc* 61, der. de *pell* (< llat. PELLE) més el suf. -enc (< germ. -ING), com *estopenc*, *pedrenc*, etc.; s'entén pell de bestiar, que podia ser d'ovella, cabrit o truja (16, 20, 22, 23, 30, 38, 41, 43, 46, 49, 52, 61, 112, 113, 117, 118, 124, 133, 141, 170); també es feien de jonc, vímets o "faies", però més recentment s'han fet metàl·lics (de ferro, llauna, zenc, alumini o aram);

3) la 'matèria que resta dins l'erer': *pedrer* 133, de *pedra* (< llat. PETRA) i el suf. -er (com *fogasser*), per les pedres que reté l'erer; *triapedres* 23, 29, compost

de *triar* (< *TRIARE, extret de *DESTRIARE 'separar', der. de STRIA 'solc') i *pedres*; *juller* 123, der. de *jull* (< llat. vg. JOLIUM, llat. cl. LÖLIUM) amb el suf. -er, estri que era més petit i espès que l'erer i triava els grans de jull, que convenia separar dels grans de blat perquè, si s'hi barrejava, el pa podia embriagar els qui en menjaven;

4) la 'funció': *porgador*, compost de *porgar* 'llevar les porgadures, garbejant' (< llat. PŪRGARE 'purificar, netejar') i el suf. -ador (var. *porgadora* 129, 132; *esporgadors* 86, amb pròtesi del segment *es-* provinent de *esporgar*; *porgader* 88-90, 92, 93, 96-99, *porgader espès* 92, amb canvi de suf. -er > -ero, en *porgadero* 87, 94, tributari de l'arag.); *colador* 145, 154, 157, 159, 161, 169, 170, 172, 175-177, 181, der. de *colar* (< llat. COLARE 'filtrar; fluir') més el suf. -ador, que solia tenir els forats més grans que l'erer 169 o el garbell 175; *espolsador* 25, 42, 64, der. de *espolsar*, format sobre *pols* (< PŪLVIS), amb els forats més petits que el garbell i servia per a treure la terra;

5) la 'semblança': *sender* 70 (der. dim. *senderet* 70), der. de SEMITARIUM (de SEMITA 'corriol, caminó, voravia'), per comparació del reixat de l'erer amb un *sender* 'varietat de xarxa posada a la sortida d'un cau per a agafar els conills'; *ullera* 97, der. de *ull* (< llat. OC(U)LU), pels ulls o forats que té; *cleda* 3 (< cèltic KLETA), per la semblança del seu entreteixit de vares amb el fons de l'erer; *arnero* 186, 187, der. de *arna* 'rusc' i el suf. castellanitzant -ero, per la semblança dels forats de l'arna amb els de l'erer.

Saranda 164, 177, 183, 185, 188-190 (der. augmentatiu *sarandó* 190) ← cast. *zaranda*.

Des d'una perspectiva geolingüística, notem la presència, encara que parcial, de *erer* en els cinc grans dialectes; de *garbell/garbella*, en el cat. central i alg.; de *crivell*, en el cat. sept.; de *erera* i *porgador*, predominant en cat. nord-occ.; de *criva*, en punts esparsos del cat. occ.; i de *colador*, en val.

Són mots normatius *erer*, *erera*, *garbell*, *garbella*, *porgador* i *crivell*, des del DGJ, 1932.